

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 stycznia 2022 r.

ZP-NKWR.431.2.72.2021.EK

Pani
Renata Talarek
Dyrektor
Zespołu Placówek
Opiekuńczo - Wychowawczych
„Dziecięcy Dom”
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
typu interwencyjnego Nr I

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10 i 13 grudnia 2021 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą” (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu, Emilia Molska - Kaźmierczak – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu interwencyjnego Nr I przy ulicy Parkowej 2/1, 50 – 031 Wrocław, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Domem” lub „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności placówki opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego w zakresie sporządzania i realizacji planu pomocy dziecku oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2021 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 grudnia 2020 r. do dnia 10 grudnia 2021 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Renata Talarek odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie przepisów ustawy. Charakter nieprawidłowości nie miał istotnego wpływu na funkcjonowanie jednostki, mógł natomiast obniżyć standard realizowanych przez nią zadań w zakresie jakości sprawowanej nad dziećmi opieki.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 1/2021. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Panią Renatę Talarek. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu”, należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720).

Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu Interwencyjnego Nr I działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS.IS.9423.26.2013 z dnia 3 września 2013 r. Jednostka zabezpiecza 14 miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. Jej funkcjonowanie określa Regulamin Organizacyjny Placówki Interwencyjnej Nr I opracowany w oparciu o Statut Dziecięcego Domu, Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” oraz zarządzenia nr 9081/06 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie określenia procedury wyrażania zgody na treść regulaminów organizacyjnych miejskich jednostek organizacyjnych we Wrocławiu.

W dniu kontroli w ewidencji Placówki wpisanych było 16 dzieci, wszystkie poniżej 10 roku życia. Ich przyjęcie do pieczy instytucjonalnej podyktowane było złym stanem zdrowia. W toku przeprowadzanych w Placówce badań kontrolnych w tym zakresie, u nowoprzyjętych dzieci potwierdzono i zdiagnozowano dodatkowo różnorodne schorzenia zdrowotne (m.in.: mukowiscydoza, perforacja przewodu pokarmowego, uszkodzenie słuchu, zespół FAS, choroby zakaźne, osłabione napięcie mięśniowe, bezdech, wady serca, ubytki w przegrodzie międzykomorowej, przepuklina pachwinowa, guzy na narządach, złamanie kości ciemieniowej czaszki, cukrzyca, dysfunkcja stawów biodrowych, opóźniony rozwój psychofizyczny). Odnosząc się natomiast do przekroczonego dopuszczalnego limitu o 2 miejsca, Dyrektor Placówki oświadczył, że jednego wychowanka przyjęto 29 października

2021 r. w trybie art. 103 ust. 2 ustawy, a drugi wychowanek przyjęty został w dniu 8 października 2021 r. zgodnie ze skierowaniem z dnia 18 października 2021 r. i na podstawie postanowienia sądu z dnia 17 września 2021 r., w którym wskazano instytucjonalną pieczę zastępczą lub interwencyjną zawodową pieczę zastępczą.

Analizując wydane dla wychowanków Placówki postanowienia sądowe stwierdzono, że wskazano:

- dla 6 dzieci instytucjonalną pieczę zastępczą;
- dla 3 instytucjonalną pieczę zastępczą lub interwencyjną zawodową pieczę zastępczą (pogotowie opiekuńcze);
- dla 3 instytucjonalną lub rodzinną pieczę zastępczą;
- dla 2 instytucjonalną pieczę zastępczą typu interwencyjnego;
- dla 1 dziecka Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą typu interwencyjnego Nr 1 przy ul. Parkowej;
- w przypadku 1 dziecka nie wskazano typu pieczy, jedynie odnotowano fakt wszczęcia postępowania o wydanie zarządzeń opiekuńczych.

Wobec powyższego, organ kierujący wykonał postanowienia sądu w części dotyczącej możliwości umieszczenia dzieci w pieczy instytucjonalnej. Przy niektórych skierowaniach odnotowano fakt braku miejsc w pieczy rodzinnej. Nieprawidłowość stanowi przekroczenie limitu miejsc w Placówce, w przypadku przyjęcia w dniu 8 października 2021 r. dziecka Alicji K. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego (sygn. akt III Nsm 282/21) z dnia 17 września 2021 r. (dowód: akta kontroli str.14, 18,19-20, 22-23,24-25)

Odnosząc się do kwestii czasu pobytu dzieci w placówce interwencyjnej, w jednym przypadku sięgnął on 1,5 roku, w trzech ponad rok, w czterech trwa on około 3 miesięcy, pobyt pozostałych 7 dzieci mieści się w granicach od 4 do 11 miesięcy. W uzasadnieniu wyjaśniającym tę sytuację, Dyrektor Domu opisał:

„W roku 2020 przyjętych zostało 4 wychowanków przebywających do dziś: Kacper B-S., Magdalena G., Nikodem M., Natan S.

W pierwszym półroczu 2021 r. do placówki przyjęto 6 podopiecznych, którzy przebywają w niej do chwili obecnej: Michał E., Patryk K., Adam O., Mateusz Sz., Leon U., Alan W.

W przypadku dzieci: Natan, Magdalena, Alan, Michał nadal trwa postępowanie sądowe w zakresie władzy rodzicielskiej. W przypadku podopiecznego Kacpra toczy się postępowanie o ustanowienie rodziny zastępczej w osobie wujka dziecka. W przypadku Adama uregulowanie sytuacji prawnej nastąpiło w listopadzie. W dniu 6.12.2021 r. dziecko zostało zgłoszone do OA celem poszukiwania rodziny przysposabiającej. Obecnie dziecko jest hospitalizowane.

W przypadku Nikodema problematyka funkcjonowania społeczno – emocjonalnego dziecka uniemożliwia w chwili obecnej przeniesienie chłopca do placówki typu socjalizacyjnego. Każda zmiana w życiu dziecka skutkuje regresem w rozwoju psychofizycznym małoletniego. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku dziecka Patryka.

W przypadku Leona wiek dziecka (6 m-cy) uniemożliwia umieszczenie małoletniego w placówce typu socjalizacyjnego ze względu na wynikające z wieku chłopca potrzeby w zakresie opiekuńczym i samoobsługowym. Wychowanek jest dzieckiem nieletniej matki. W przypadku dziecka Mateusza w dniu 29.09.2021 r. Sąd ograniczył władzę rodzicielską matce chłopca. Wyrok pozostaje nieprawomocny, matka wniosła apelację”.

(dowód: akta kontroli str. 14, 21)

Na dzień kontroli żaden z wychowanków nie uczęszczał do szkoły ze względu na wiek.

Analiza przedstawionej podczas kontroli dokumentacji wykazała, że w Domu była przestrzegana norma § 16 rozporządzenia mówiąca o tym, iż wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 14)

Zgodnie z zapisem § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej psycholog lub pedagog sporządza jego diagnozę psychofizyczną. Podczas kontroli stwierdzono, że w Placówce wszystkie dzieci miały opracowany ten dokument przez psychologa i pracownika socjalnego. Diagnozy opracowano na podstawie analizy obszarów wskazanych w § 14 ust. 3 rozporządzenia: mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka, jego relacji z najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi i rozwoju dziecka. W dokumencie zawarto także wskazania określone w § 14 ust. 4 rozporządzenia, odnoszące się do dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z jego rodziną, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Diagnozy stanowiły podstawę opracowania planu pomocy dziecku. W trakcie analizy dokumentów stwierdzono w jednostkowych przypadkach, że przedstawione diagnozy sporządzone zostały podczas pobytu dziecka w Placówce Interwencyjnej Nr V, skąd zostało ono przekierowane do POW Nr I. Wskazane jest, aby każde dziecko umieszczone w danej placówce posiadało wymagane przepisami dokumenty opracowane w tej placówce (zgodnie z § 14 ust.1 rozporządzenia „niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki...”). Wskazane jest także dla porządku i staranności, na dokumentach zamieszczać dane/pieczątkę placówki, w której przebywało dziecko, gdy dokument został dla niego opracowany. Analizowane diagnozy opatrzone były pieczęcią

Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom”, bez wskazania konkretnej placówki, zatem tylko po dacie można było określić, w której z pięciu placówek wchodzących w skład Zespołu Placówek było wówczas dziecko. Wychowankom, na podstawie opracowanej diagnozy, sporządzany był również przez psychologa dokument: *Zalecenia do pracy z dzieckiem*, aktualizowany co pół roku. (dowód: akta kontroli str. 26-35, 49)

Z treści § 15 ust. 1 rozporządzenia wynika, że po sporządzeniu diagnozy, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, sporządza plan pomocy dziecku. W Placówce plany opracowywane były na pół roku. Z analizy dokumentacji w tym zakresie wynika, że plany zawierały:

- cele i działania krótko i długoterminowe;
- cel główny pracy z dzieckiem – jeden z czterech określonych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia;
- analizę obszarów o których mowa w § 15 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia, tj. procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie jego pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej, potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym, środowiska, z którego dziecko pochodzi, rozwoju edukacyjnego dziecka, wpływu sytuacji kryzysowej w rodzinie na rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w placówce, a także poza nią, oceny efektów pracy z rodziną dziecka prowadzonej przez asystenta rodziny. (dowód: akta kontroli str. 40-42)

Analogicznie jednak, jak w przypadku diagnoz, zdarzały się sytuacje, że plan pomocy dla dziecka opracowywany był na podstawie diagnozy sporządzonej w poprzedniej placówce, w której przebywało dziecko i obowiązywał do momentu zakończenia jego realizacji (tj. okres ten obejmował pobyt dziecka np. w dwóch placówkach). Dopiero wtedy opracowywano nowy plan, już w placówce, w której aktualnie przebywało dziecko. Dokumentacja m.in. Nikodema M. wskazuje na takie praktyki: dziecko w dniu 2.08.2020 r. zostało przyjęte do POW Nr V, w dniu 15.10.2020 r. opracowano diagnozę oraz plan pomocy obowiązujący od 19.10.2020 r. do 19.04.2021 r. W międzyczasie, od 11.12.2020 r. dziecko zostało przekierowane do POW Nr I. Zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, który zebrał się 2.12.2020 r. i 3.03.2021 r. zdecydował o dalszej realizacji ww. planu. Następnie wychowawca w dniu 20.04.2021 r. opracował kolejny plan obowiązujący od 20.04.2021 r. do 20.10.2021 r. Podczas zespołów w dniach 2.06.2021 r. i 1.09.2021 r. podjęto decyzję, że plan jest nadal aktualny i nie wymaga

modyfikacji. Kolejny opracowany przez wychowawcę plan powstał 23.10.2021 r. i obowiązuje od 21.10.2021 r. do 21.04.2022 r. Decyzja zespołu z dnia 1.09.2021 r. wskazuje, że jest on aktualny i nadal obowiązuje. *(dowód: akta kontroli str. 36-39, 40-47)*

Zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia, plany należy modyfikować co pół roku lub każdorazowo, gdy jest taka potrzeba. Z zapisu art. 136 pkt 3 ustawy wynika, że w placówce opiekuńczo – wychowawczy zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka dokonuje oceny dziecka w celu m.in. modyfikacji jego planu pomocy. Zatem opracowany w Domu przez wychowawcę na podstawie diagnozy plan pomocy dziecku, powinien być poddany modyfikacji co pół roku lub częściej (jeśli jest taka potrzeba) **podczas prac zespołu i przez osoby wskazane w art. 137 ustawy**. Z zapisów analizowanych dokumentów wynika, że co pół roku plany były modyfikowane lub nadal w niezmienionej formie kontynuowane, a decyzję w tej sprawie podejmował wychowawca, co stanowi nieprawidłowość. Następnie, dopiero na posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, odbywających się w Placówce cyklicznie co pół roku – w marcu i wrześniu, zmodyfikowane (lub nie) przez wychowawcę plany były akceptowane. W związku z takim rozwiązaniem zdarzały się sytuacje, że zmodyfikowany bądź kontynuowany plan był już realizowany, chociaż jeszcze w tym zakresie zespół nie dokonał oceny sytuacji dziecka. *(dowód: akta kontroli str. 36-39)*

Z przedstawionego podczas kontroli wykazu dzieci wynika, że tylko 1 rodzina objęta była wsparciem asystenta rodziny, który jednak nie mógł nawiązać kontaktu z rodziną, pozostali współpracowali z pracownikami socjalnymi. Pod planem swoje podpisy składał wychowawca, do planów dołączone były pozyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu informacje w zakresie pracy z rodziną. Wskazane w planach działania opracowane były na podstawie dokumentów dziecka o których mowa w § 15 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia oraz analizy obszarów, o których mowa w § 15 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia. Wskazane jest, by w planach pomocy w punkcie V, dotyczącym „oceny efektów pracy z rodziną dziecka prowadzoną przez asystenta rodziny”, wpisy były adekwatne do tytułu. W analizowanych dokumentach wpisy te dotyczyły głównie odwiedzin dziecka przez rodziców i prowadzonej z nimi pracy przez Palcówkę. *(dowód: akta kontroli str.36-37, 48)*

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w okresie objętym kontrolą pracowało i obsługiwało Placówkę:

- 8 wychowawców, na dzień kontroli 4;
- 2 pedagogów, na dzień kontroli 1;
- 3 psychologów, na dzień kontroli 1;
- 1 logopeda;
- 2 fizjoterapeutów, jeden zatrudniony tylko do końca 2021 r.
- 3 opiekunki dziecięce, na dzień kontroli 2;
- 2 pomoce wychowawcy;
- 6 pielęgniarek i 1 pielęgniarz;
- 1 lekarz.

oraz:

- dyrektor;
- z-ca dyrektora;
- pracownik socjalny

i personel administracyjny i obsługowy.

Personel pedagogiczny posiadał stosowne kwalifikacje, w myśl art. 98 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy i złożył oświadczenia, o których stanowi art. 98 ust. 3 pkt 1 - 4 ustawy. Dyrektor Placówki zatrudniony na pełny etat posiadał kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 45-46)

W jednostce kontrolowanej stwierdzono nieprawidłowości:

1. Przekroczenie regulaminowej liczby miejsc.
2. Modyfikacje planów pomocy dziecka dokonywane były przez wychowawców.

W związku z powyższym wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Doprowadzić do zgodności liczbę wychowanków Placówki do limitu miejsc określonego w decyzji Wojewody Dolnośląskiego.

Podstawa prawna: art. 95 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) oraz decyzja Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-IS.9423.26.2013 z dnia 3 września 2013 r.

Termin realizacji: 30 kwietnia 2022 r.

2. Modyfikacji planów pomocy dziecku dokonywać podczas zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Podstawa prawna: art. 135, art. 136 i art. 137 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.)

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **30 kwietnia 2022 roku** powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Ewa Kuciel

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

E. Kuciel

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli) *znaj*